

4) Opšti uslovi poslovanja sa depozitima fizičkih lica (v. 1.0)

Uvodne odredbe: Ovi opšti uslovi primjenjuju se na standardne uslove poslovanja u vezi sa depozitima fizičkih lica povodom kojih zaljučuju ugovore sa Bankom.

Deponent je svako poslovno sposobno fizičko lice, koje stupa u poslovni odnos sa Bankom radi korišćenja usluga Banke, a koje nisu namijenjene njegovoj poslovnoj ili drugoj komercijalnoj djelatnosti.

Depoziti su novčana sredstva koja se deponuju na računima kod Banke sa ciljem štednje, a pod uslovima koji se definišu ugovorom sa Bankom u zavisnosti od vrste štednje kao proizvoda Banke. Depoziti mogu biti u domaćoj i stranoj valuti.

Deponent je fizičko lice koje uplaćuje novčani depozit na osnovu zaključenog ugovora sa Bankom. Jedan deponent može imati više depozita položenih u Banci.

Depoziti se mogu otvoriti:

- poslovno sposobnom punoljetnom licu
- punoljetnom licu pod starateljstvom u kojem slučaju u njegovo ime i za njegov račun ugovor zaključuje staratelj
- maloljetnom licu sa zakonskim zastupnikom ili starateljem u kojem slučaju u njegovo ime i za njegov račun ugovor zaključuje zakonski zastupnik ili staratelj
- maloljetnom licu koje je steklo ograničenu poslovnu sposobnost
- udruženjima i zajednicama građana (kućni savjeti, razredne zajednice, kase uzajamne pomoći, registrirana udruženja)

Deponenti mogu biti domaća (rezidentna) i strana (nerezidentna) fizička lica, na čije ime glase depoziti.

Domaćim fizičkim licem (rezident) smatraju se:

- fizička lica državljanima Bosne i Hercegovine, koji taj status dokazuju ličnom kartom (CIPS) ili važećim pasošem izdatim od nadležnog organa BiH
- fizička lica koja posjeduju važeći pasoš BiH koji je izdat od strane nadležnog organa, ambasade ili konzularnog predstavništva BiH, a nemaju prijavljeno mjesto prebivališta/boravišta u BiH.

Stranim fizičkim licem (nerezident) smatraju se:

- fizička lica koja nisu državljanima Bosne i Hercegovine, koji taj status dokazuju važećim pasošem zemlje čiji su državljanima ili ličnom kartom za strance koja je izdata od strane nadležnog organa BiH.

Vrste depozita mogu biti:

- po viđenju (a vista)
- oročeni

Depoziti po viđenju (a vista) su depoziti sa kojima Deponent slobodno raspolaže u okviru raspoloživog iznosa na računu. Depoziti mogu biti u KM, EUR i drugim valutama sa kursne liste Banke. Uz zahtjev za otvaranje računa Deponent dostavlja dokumentaciju koja je zakonom propisana.

Oročeni depoziti su depoziti koje Deponent polaže kod Banke na određeni period u kojem se odriče prava raspolaganja sredstvima, što znači da ugovor ne može biti jednostrano raskinut prije isteka perioda oročenja. U zavisnosti od perioda na koji se depozit oročava, valute i visine depozita, ugovara se i pripadajuća kamata.

Oročeni depoziti sa klauzulom raskidivosti su depoziti koji se oročavaju na određeni period ali Banka u izuzetnim slučajevima Deponentu može odobriti prijevremeni raskid oročenog depozita uz podnošenje pismenog zahtjeva Deponenta i uz navođenje razloga prijevremenog raskida. Uz pismeni Zahtjev Deponent je dužan priložiti i adekvatnu dokumentaciju koja se odnosi na razlog prijevremenog raskida oročenog depozita, kao i pisanu instrukciju o načinu disponiranja novčanim sredstvima. Pod izuzetnim slučajevima se smatraju nepredviđene okolnosti kao što su: smrt užeg člana porodice, iznenadna bolest Deponenta ili užeg člana porodice, vandredno školovanje, nezgode koje su uzrokovale tjelesne povrede, posljedice razbojništva koje se ogledaju u otuđenju imovine, prekid radnog odnosa, kupovina nekretnine, trajno iseljenje iz zemlje, nepogode

izazvane prirodnom silom (zemljotres, požar, poplava i sl.). Pod članom uže porodice podrazumijevaju se: bračni/vanbračni supružnik, roditelji, djeca (rođena u braku, van braka, zakonito usvojena, pastorčad i djeca uzeta pod starateljstvo ili na izdržavanje), te član domaćinstva.

Oročeni namjenski depoziti služe kao instrument obezbjeđenja ugovora o kreditu, kreditnih kartica i sl. i ugovaraju se sve do potpunog izmirenja obaveza iz ugovorenog posla koji je obezbijeđen depozitom.

Oročeni depozit sa automatskim obnavljanjem perioda oročenja je depozit sa jednokratnom uplatom na određeni period, uz mogućnost automatskog obnavljanja na isti period, pri čemu je svaki period zaseban. Banka, najkasnije 15 (petnaest) dana prije isteka perioda oročenja dostavlja Deponentu obavještenje u pisanom obliku ili na drugom trajnom nosaču podataka (u daljem tekstu: Obavještenje) o dospijeću novčanog depozita, roku na koji se produžava ugovor o novčanom depozitu i visini kamatne stope. Kamata od perioda do perioda može biti različita, ali je unutar važećeg perioda oročenja nepromjenjiva tj. fiksna. Deponent ima pravo da ne prihvati automatsku prolongaciju što za posljedicu ima raskid ugovor koji djeluje od datuma isteka predhodnog perioda oročenja. Najkasnije u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema obavještenja Deponent je obavezan dostaviti Banci pisanu instrukciju o načinu disponiranja novčanim sredstvima. Ukoliko Banka nije zainteresirana za produženje ugovora, o tome obavještava Deponenta najkasnije 15 (petnaest) dana prije isteka perioda oročenja.

Sigurnost depozita

Osnovne informacije: Depozite u Banci osigurava Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine. Kontakt: Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine, Vase Pelagića 11a, 78 000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina, telefon: 00387 051 223 440, faks: 00387 051 223 452, E-pošta: aod@bih.net.ba. Informacije dostupne na web stranici: <https://www.aod.ba>

Maksimalan iznos depozita koji se osigurava je 50.000,00 KM po deponentu po Banci, uključujući pripadajuću kamatu obračunatu do dana nastupanja slučaja osiguranja koji odgovara datumu oduzimanja dozvole za rad banci. Depozit se umanjuje za dugove koje deponent ima prema banci na dan kada joj je oduzeta dozvola za rad.

Osiguranje depozita se ne određuje po osnovu pojedinačnog računa, što znači da se svi depoziti deponenta u jednoj banci zbrajaju a ukupan osiguran iznos je ograničen na 50.000,00 KM. Depoziti jednog deponenta u različitim bankama su odvojeno osigurani svaki do iznosa 50.000,00 KM.

Isplata se vrši u valuti KM. Sva sredstva deponenta u stranoj valuti preračunavaju se u KM na osnovu srednjeg deviznog kursa Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan slučaja osiguranja.

Zajednički račun je račun koji posjeduju dvije ili više osoba. Ako je deponent vlasnik zajedničkog računa, udio svakog deponenta u zajedničkom računu obračunava se jednako između vlasnika računa, osim ako svi vlasnici računa dostave dokaz o suprotnom. Ukupna isplata po zajedničkom računu ograničena je na iznos 50.000,00 KM po jednom deponentu po banci.

Nadoknada: Sistemom osiguranja depozita u Bosni i Hercegovini upravlja Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine (AODBiH). AODBiH je dužna da sve iznose osiguranih depozita stavi na raspolaganje deponentima, bez neopravdanog kašnjenja, najkasnije u roku od 20 radnih dana od dana oduzimanja dozvole za rad banci.

Kako bi ostvarili pravo na iznos osiguranog depozita deponenti, uz zahtjev za isplatu, moraju dostaviti dokaz zakonskog vlasništva nad depozitom za koji se potražuje nadoknada. Zahtjevi za isplatu potraživanja deponentata zastarijevaju u roku od pet godina od dana gubitka dozvole za rad banke.

Sistem osiguranja depozita štiti depozite fizičkih i pravnih lica u banci, osim isključenja u skladu sa članom 6. Zakona o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine. Prikladni depoziti ne uključuju sljedeća sredstva:

- Depoziti za koje je odlukom suda utvrđeno da su stečeni protuzakonitim radnjama i koji nisu predmetom daljnje žalbe

- Depoziti koji se drže na računima čiji naziv nije transparentan u smislu vlasništva ili nenominirani depozit
- Depoziti koji se čuvaju u sefovima banaka
- Depoziti koji se čuvaju u aranžmanu pohrane sa bankom, osim namjenskih depozita
- Depoziti domaćih ili inozemnih banaka koje drže u svoje ime i za svoj račun
- Depoziti domaćih ili inostranih vladinih organa
- Depoziti domaćih i inostranih osiguravajućih društava
- Depoziti domaćih i inostranih organa za kolektivna ulaganja
- Depoziti domaćih i inostranih penzionih fondova koji se ne smatraju vladinim organima
- Depoziti osoba u posebnom odnosu sa bankom, kako je to utvrđeno entiteskim zakonima o bankama
- Depoziti privrednih društava iste skupine kao i banka članica
- Depoziti koje je deponent stekao od iste banke članice prema stopama ili drugim finansijskim ustupcima koji su mogli doprinjeti ugrožavanju finansijskog stanja banke članice
- Depoziti poduzeća koja mogu biti isključena iz pokriva osiguranja nekim posebnim zakonom ili vladinom instrukcijom
- Dužnički vrijednosni papiri koje je izdala banka članica i sve druge obaveze banke članice koje proizilaze iz takvih akceptnih naloga i mjenica
- Depoziti mikrokreditnih organizacija

Ukoliko se desi statusna promjena u banci (npr. spajanje dvije banke), a deponent je imao osigurana sredstva i u jednoj i u drugoj banci biće mu osigurana oba iznosa u roku od tri mjeseca od dana kada je statusna promjena obavljena. Nakon isteka roka od 3 (tri) mjeseca u novoformiranoj banci osiguran je iznos deponentu do 50.000,00 KM.

Druge važne informacije: Sve banke koje imaju dozvolu za rad dobijenu od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine su obavezno članice sistema osiguranja depozita u Bosni i Hercegovini. Kako bi osigurale depozite banke su dužne da plaćaju premiju osiguranja depozita AODBiH. Premiju osiguranja ne plaćaju deponenti.

Kamate: Banka utvrđuje kamate za svaku vrstu depozita kao proizvoda Banke. U važećim tarifama Banke podaci o kamatama na depozite dostupne su Deponentima u svako vrijeme na svim šalterima Banke. Kamatne stope mogu biti fiksne i promjenjive, u zavisnosti od proizvoda Banke.

Visina kamatne stope, uslovi promjenjivosti, način obračuna, isplata kamate, detaljnije se regulišu ugovorom. Kljent u svako doba može tražiti da mu Banka stavi na raspolaganje nacrt ugovora te može od službenika Banke tražiti dodatne informacije i objašnjenja.

Ukoliko je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, Deponent se u pravilu obavještava o promjeni 15 dana prije primjene izmjenjene stope.

Ukoliko je ugovorena automatska prolongacija oročenja, prilikom prelaska u novi period kamatna stopa može biti izmjenjena, i ako Deponent ne otkáže ugovor, ta kamatna stopa će biti fiksna u tom periodu.

Metod obračuna kamata je proporcionalni tj. prosti metod obračuna uz korišćenje stvarnog broja dana u godini.

Efektivna kamatna stop (EKS) predstavlja visinu redovne nominalne kamatne stope umanjenu za iznose naknada, a uvećanu za iznose premije koje Banka zaračunava Deponentu Korisniku prilikom prijema depozita i u toku trajanja perioda oročenja, poznatih u vrijeme zaključenja ugovora. Sa EKS Deponent se upoznaje prije zaključenja ugovora, a uz ugovor mu se uručuje isplatan plan depozita, izuzev za depozite po viđenju (a vista).

Naknade: Specifikacija naknada i provizija za uslužne bankarske poslove i njihova visina sadržani su u važećim cjenovnicima Banke.

Naknade koje se mogu pojaviti u toku poslovnog odnosa sa Deponentom spadaju u bankarske popratne uslužne poslove i izražavaju se kao naknade/provizije sadržane u važećem cjenovniku Banke koju je u svako vrijeme dostupan Deponentu u poslovnim prostorima Banke i na web stranici, a predstavlja promjenjivu kategoriju, jer se formiraju na bazi utroška materijala, kadrovskih i tehničkih resursa i trošku vanjskih usluga na koje Banka ne može uticati.

Opunomoćenici: Deponent može ovlastiti najviše dvije poslovno sposobne fizičke osobe za raspolaganje po depozitu, a putem pisanog ovlaštenja (punomoći) popunjenog i potpisanog od strane Deponenta u Banci (interna punomoć) ili ovlaštenja koja nije Deponent potpisao u Banci, ali su ovjerena od strane nadležnog organa (eksterna punomoć). Punomoć može biti izdata za jednu ili više radnji po depozitu. Ukoliko je izdata eksterna punomoć, ovlašteno lice je obavezno svaki put je prezentovati Banci za obavljanje bilo koje radnje, a Banka će odložiti fotokopiju punomoći u svoju arhivu. Deponent snosi punu odgovornost za radnje poduzete od opunomoćenika. Ovlaštena osoba ne može imati veća prava u raspolaganju sredstvima nego Deponent.

Štedna knjižica: Za štedne uloge Banka izdaje štednu knjižicu.

U štednu knjižicu se unose sve uplate i isplate novca sa štednog uloga. Upisi potvrđeni pečatom Banke i potpisom ovlaštene osobe su dokaz o izvršenim uplatama i isplatama.

Zamjena štedne knjižice se vrši kada se popuni u cjelosti, kada je oštećena, kao i kada je ukradena ili izgubljena pri čemu Deponent o svom trošku treba provesti postupak objave nevažeće knjižice i dostaviti Banci potvrdu o tome.

Prije izdavanja zamjenske knjižice, vrši se spravljanje stanja prema analitičkoj kartici, te se takvo stanje upisuje u novu knjižicu.

Neaktivni računi: Neaktivni računi su oni računi (izuzev računa oročenja) na kojim nije bilo aktivnosti deponovanja ili povlačenja sredstava sa računa, urađenih ili zadanih od strane vlasnika, zakonskog zastupnika i druge ovlaštene osobe u periodu od 12 mjeseci od dana zadnje aktivnosti, odnosno 12 mjeseci nakon isteka ugovorenog roka. Neaktivni račun se ponovo aktivira radnjom klijenta koje imaju za posljedicu deponovanja ili povlačenje sredstava sa računa. Banka je dužna izvršiti ponovnu provjeru identiteta klijenta u slučaju aktiviranja računa, a klijent je dužan priložiti potrebnu dokumentaciju kao da otvara račun u skladu sa standardima sprječavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Banka obračunava kamatu na neaktivne račune kao kamatu za aktivne račune, te naplaćuje mjesečnu naknadu za održavanje neaktivnih računa.

Stavljanjem računa u status neaktivni gase se i druge usluge koje su vezane za račun, npr. usluga sms.

Banka će obavljati zatvaranje neaktivnih računa sa stanjem na računu u iznosu manje ili jednako +20,00KM/-20,00 KM jednom mjesečno. Ukoliko vlasnik računa naknadno traži isplatu sredstva koje je imao na računu Banka će isplatiti ista sredstva na račun klijenta u Banci.

Banka neće zatvarati sljedeće račune:

- Račune koji su u pravnom postupku (naplata prisilnim putem ili blokada)
- Račune koji su vezani za bilo koje druge račune u banci.

Zatvaranje računa: U slučaju otkaza ugovora, Deponent može na svoj zahtjev, a nakon izmirenja obaveza po računu, bez naknade prenijeti sredstva u drugu banku ili podići u gotovini i ugasi račun.

Ostale odredbe: Ovi opšti uslovi su sastavni dio ugovora kojeg zaključuje Banka i klijent, kao i sve naknadne promjene opštih uslova, koji su dostupni u poslovnim prostorijama i na web stranici Banke.